

STEMMEN UIT HET VRIJZINNIG CENTRUM DE HOEKSTEEN

VOORBURG - SASSENHEIM/LISSE

Adres: Rozenboomlaan 119, 2274 HK Voorburg
Telefoon 070 386 34 13

Leren en Leven

Een van de boeken die ik bezit, vertelt verhalen over de kindertijd van Jezus. Diverse kunstenaars hebben deze oude verhalen geïllustreerd met tekeningen, schilderijen of in glas-in-lood. Een illustratie die ik hier beschrijf, is afkomstig van een glas-in-loodraam van de grote kerk in Ulm, de Ulmer Münster. Het is begin 15-e eeuw door Jakob en/of Hans Acker vervaardigd.

De afbeelding toont Jezus als jongen in de tempel van Jeruzalem. Vlak bij hem liggen vijf boekrollen die de Torah weergeven. Negen volwassen mannen zijn aanwezig en kijken hem aandachtig aan, sommigen glimlachend. Boven op een hel verlicht vlak in het glas-in-lood is de Heilige Geest in de vorm van een duif afgebeeld. De illustratie heeft betrekking op een bijbelverhaal dat alleen in het evangelie van Lucas voorkomt. Het vertelt dat Jezus na een bezoek met zijn familie aan Jeruzalem onderweg vermist raakt (Lucas 2: 41-52). Pas na drie dagen wordt de 12 jarige jongen in de tempel van Jeruzalem teruggevonden. "Hij zat tussen de schriftgeleerden, luisterde naar hen en stelde hen vragen. Iedereen die hem hoorde, stond verbaasd over zijn inzicht en over wat hij zei", aldus Lucas.

In de Joodse traditie werd al vroeg veel betekenis gehecht aan onderwijs, het volgen van een opleiding en studie waarbij vooral het bestuderen van de Torah in hoog aanzien stond. Lucas vond het van belang in zijn evangelie te noemen dat Jezus deze Joodse traditie volgde. Vanuit die visie kreeg Jezus onderwijs in de Torah van Joodse leermeesters.

Ook in de 'Arabische wereld', buiten de cirkel van het officiële christendom, vond men in de Middeleeuwen al kennis en onderwijs van groot belang. Er onstond daar het zogenaamde 'Arabische kindheidsevangelie' over de jeugdijaren van Jezus. Jezus kreeg in die verhalen les van diverse leraren. De nadruk lag in deze verhalen steeds op het gegeven dat Jezus veel wijzer en slimmer dan al zijn leraren was. Hij voorspelde zelfs de loop van de hemellichamen en iedereen stond versteld. Deze onderwijs-verha-

In dit nummer o.a.

Van het bestuur	2
Kerkdienst en koor	3
George Gershwin	3
Verantwoordelijkheid in zeventvoud	3
AGENDA	4

HOEKSTEENLEZINGEN

DE LEER VAN CONFUCIUS

zondag 3 maart 10.30 u
spreker Martine Berenpas

VERANTWOORDELIJKHEID IN ZEVENVOUD

zondag 7 april 10.30 u
spreker Ruud Bartlema

**Het leven van
Johannes de Doper**
zondag 10 maart a.s. 10.30 u

Vorbereid door Henriek Dijkstra,
Simon van Proosdij, Geerke
Spruijt en Wim Toes.
Een gezellige ochtend met tek-
sten, zang, kunst en koffie!
U komt toch ook?

CONCERT

**Het leven en werk van
George Gershwin**
zondag 31 maart a.s. 12.00 u
**Aukelien van Hoytema, zang
Carel Schweig, piano**

len mondden uit in regelrechte wonderverhalen die ook door kunstenaars zijn afgebeeld.

Wat Lucas bij het schrijven van zijn evangelie niet kon weten is, dat de christelijke kerk bijna direct problemen kreeg met de combinatie van de persoon Jezus Christus en het krijgen van onderwijs. Ten eerste beviel de band tussen Jezus en het Jodendom niet zonder meer. Er was al sprake van een anti-semitisme. De vroege kerk wilde op basis van de Torah bevestigen dat Jezus' leven voorspeld was, maar ook het unieke karakter van Jezus benadrukken. Bovenal wilden ze duidelijk maken dat Jezus de enige Zoon van God was, en zelfs ook God. Een God hoeft geen onderwijs te volgen maar moet kant en klaar, intelligent en wijs geboren worden. Volgens die christelijke visie moesten de Joodse schriftgeleerden in de tempel die Lucas noemt dan ook alleen vol bewondering naar Jezus hebben geluisterd en hem niets hebben geleerd. Vanuit deze dogmatiek is het ook niet mogelijk dat Jezus een leerling van Johannes de Doper zou zijn geweest of dat hij eventueel opgevoed zou zijn door de Essenen van Qumran.

Wat doet dan die afbeelding van Jezus in de tempel nog in de kerk van Ulm? Het verhaal van de vermissing van Jezus en specifiek het vinden van de vermiste Jezus werd in de Middeleeuwen onderdeel van de zogeheten '7 vreugden van Maria' die men graag afbeeldde. Op de afbeelding van Jezus in de tempel is nu tegelijkertijd Maria te zien die heel blij is daar Jezus aan te treffen. Zo kreeg het oude verhaal van Lucas en de afbeelding van Jezus als leerling in de tempel een heel nieuwe betekenis en draait die nu om Maria. Maar ... Jezus moet onderwijs hebben gehad en dingen geleerd hebben omdat alles op dit terrein

op aarde zo werkt. Kennis ontwikkelt zich. Eerst leer je staan, dan lopen. Eerst losse woordjes en dan praten en formuleren. Zo gaat dat toch! Het mooie is dat de kerkleden van deze oude kerk in Ulm zelf iets leerden. In 1986 werd een groot glas-in-loodraam geplaatst dat 'het Israël-raam' heet. Er zijn een menorah, een Davidster en mensen met kale hoofden in kampkleding op afgebeeld. Ter herinnering aan de moord op de Joden in de Tweede Wereldoorlog en ter verbetering van de band tussen Joden en christenen.

Hartelijke groet,
Katrijke Bezemer

Van het bestuur

Op **woensdag 22 mei** geeft het Hoeksteenkoor een concert in woonzorgcentrum Amandelhof in Zeist. Het bestuur wil de leden, vrienden en donateurs in de gelegenheid stellen mee te reizen met het koor. Er is echter een voorwaarde aan verbonden. Indien u minder goed ter been bent, moet u wel voor een begeleider zorgen. Er zijn ca. 20 plaatsen in de bus beschikbaar.

Opgave per e-mail secretaris-hoeksteen@gmail.com of telefoon 06 206 17 539 onder vermelding van 'Zeist' en het aantal deelnemers. De kosten bedragen per persoon € 12,50.

De deelnemers worden verwacht om 11.00 uur in de Hoeksteen, waar wij rond 11.30 uur lunchen. Om 12.45 uur staat de bus voor en om 13.00 uur vertrekken we richting Zeist. Rond 18.00 uur zijn we weer in Voorburg.

Na opgave ontvangt u een bevestiging en het gironummer voor betaling.

Kascontrolecommissie

Het bestaan van een (volledige) Kascontrolecommissie is ongewis. In de ALV van 15 november is daarom een dringend beroep gedaan op alle leden om zich voor 31 december 2018 aan te melden als reserve lid van de Kascontrolecommissie. Wij hebben daar nog geen reactie op gehad.

Correctie op de jaarlijkse financiële bijdrage 2019

In de vorige Stemmen zijn de bijdragen vermeld. Deze klopten niet met de besluiten uit de ALV. Dit zijn de juiste bedragen:

- Leden met hun partner € 170,00 per jaar.
- Lid alleen € 115,00 per jaar.
- Vriend € 75,00 per jaar.

ALV 2019: Deze staat gepland voor **donderdagavond 11 april** 19.30 uur.

Hartelijke groet,
Jan Jager

Bloemengroet

De bloemen in de maand februari gingen namens u naar mw. A. A. Dirkzwager en mw. A. le Clercq-Keuning.

Kerkdienst en koor

Zondag 24 maart kerkdienst 10.30 uur
Dichter: Hans Andreus
Thema: betekenis leven, het zoeken en vinden, de belofte
Voorganger: ds. K. Bezemer
Organist: Albert van der Haven
Het Hoeksteenkoor o.l.v. Frits Muusse zal zingen:
Herr deine Güte reicht so weit A.E. Grell
Lob und preis den Herrn J. S. Bach
Holy spirit, light divine L.M. Gottschalk

Collecten:

1e collecte voor de eigen geloofsgemeenschap
2e collecte voor de stichting Arm in arm (SchuldHulpMaatje)
Bloemenbusje bij de uitgang

Toelichting 2e collecte

Partners waar SchuldHulpMaatje in deze locatie mee samenwerkt: PKN-gemeente Voorburg; PKN-gemeente Leidschendam; St. Martinuskerk; Vrijzinnig Centrum De Hoeksteen; Raad van Kerken Leidschendam-Voorburg en de RK Parochie De Verrezen Christus. SchuldHulpMaatje is een initiatief van de kerken in Nederland. Onze vrijwilligers bieden hulp aan mensen die te maken hebben met (dreigende) schulden. Zonder oordelen en snel. Om een vicieuze cirkel van schulden te voorkomen, richten zij zich voor de langere termijn ook op zelfredzaamheid en bewust financieel gedrag. En je mag bij een maatje altijd opnieuw aankloppen voor advies of hulp bij je financiën.

HET LEVEN EN WERK VAN GEORGE GERSHWIN

Zondag 31 maart 2019, 12.00 uur
Entree: € 7,00; koffie/thee € 1,00
Presentatie en zang
Aukelien van Hoytema

Er is geen songwriter geweest die meer invloed heeft gehad op het Amerikaanse muziekleven dan George Gershwin, zoon van Russische immigranten. Die invloed is er niet slechts op het terrein van de lichte muziek, maar ook op die van de eerste klassieke Amerikaanse. Hij is ook de vader van

de klassieke Amerikaanse musical, waaruit zo veel van zijn beroemde songs zijn voortgekomen. Aukelien vertelt over zijn te korte, maar zeer productieve en boeiende leven en zingt zestien songs, begeleid door pianist Carel Schweig, die de originele begeleidingen van Gershwin speelt. Beelden van Gershwins leven worden daarbij vertoond.

VERANTWOORDELIJK- HEID IN ZEVENVOUD

Een lezing rond de schilderijen bij de Zeven Werken van Barmhartigheid van de Meester van Alkmaar en van Ruud Bartlema

Spreker Ruud Bartlema
Zondag 7 april, 10.30 uur
Entree: € 7,00; Hoeksteenleden en -vrienden € 5,00; koffie/thee €1,00

De Zeven Werken van Barmhartigheid, zoals die hun beslag kregen in de tradities van de Christelijke kerk in de Middeleeuwen, hebben hun wortels in de Joodse traditie, waaruit immers het Christendom is ontstaan. Al in de vroegste bronnen van de Halacha de voorschriften voor de praktische invulling van het Joodse leven van elke dag- staan aanwijzingen voor het doen van *Tsedaka* (verantwoordelijkheid nemen voor de ander) en *ge'miloet chesed* (het doen van daden van menslievendheid).

In zijn tijd stond Jezus van Nazareth als Joodse rabbi vast verankerd in deze tradities van de Halacha. Dat blijkt uit de talloze verhalen uit de Evangelieën waarin hij een directe verbinding maakt tussen geloven en je verantwoordelijkheid nemen. Het nieuwtestamentische uitgangspunt voor de werken van barmhartigheid ligt in de vele gelijkenissen die Jezus vertelde. De meest fundamentele gelijkenis is in dit opzicht wel Mattheus 25: 31 – 46, waarin Jezus de mensen confronteerde met hun houding ten opzichte van de mensen die het slecht hadden. Op talloze afbeeldingen in Middeleeuwse kerken vinden we de voorstellingen van de Zeven Werken van Barmhartigheid. Eén beroemd schilderij over dit onderwerp is van de hand van een anonieme schilder de Meester van Alkmaar. Ruud Bartlema vertelt aan de hand van afbeeldingen over dit bijzondere kunstwerk en laat zien hoe het hem inspireerde tot zijn eigen zeven schilderijen rond dit thema.

Ruud Bartlema is beeldend kunstenaar en leraar Joodse Mystiek.

Indien onbestelbaar: Rozenboomlaan 119, 2274 HK Voorburg

AGENDA

MAART

- zo 3 10.30 u Hoeksteenlezing *De leer van Confucius*
spreker Martine Berenpas
- zo 10 10.30 u Het verhaal van *Johannes de Doper*
- di 12 14.00 u Griekse leeskring, Marcus 14 vanaf vers 37.
- di 12 20.00 u Leeskring: *Kennis van het hart. Valentinus de gnosticus en het evangelie der Waarheid*
o.l.v. drs K. Bezemer
- vr 15 14.45 u Leeskring *Desgevraagd* o.l.v.
ds. R.F. Philipp
- zo 24 10.30 u Kerkdienst, ds. K. Bezemer m.m.v.
het Hoeksteenkoor o.l.v. Frits Muusse
- zo 31 **12.00 u** Concert *Het leven en werk van George Gershwin, zang Aukelien van Hoytema*

APRIL

- di 2 14.00 u Latijnse leeskring, Judith 10 vanaf vers 10.
- zo 7 10.30 u Hoeksteenlezing *Verantwoordelijkheid in zeventiende eeuw*,
spreker Ruud Bartlema

Denkt u eraan

op zondag 31 maart a.s.
gaat de zomertijd in!!

Colofon

Voorganger:

Ds. K. Bezemer,
Floris Versterlaan 23
2343 RV Oegstgeest
Tel.: 071 532 04 38
kbezemer@iroka.nl

Voorzitter:

S.J. van Proosdij
Tel.: 070 386 86 85
s.proosdij@kpnmail.nl

Secretariaat:

J.J. Jager
Tel.: 06 206 17 539
secretarishoeksteen@gmail.com

Penningmeester

G. Vallenduuk-Visser
Tel: 0252 213 998
penningmeesterhoeksteen@gmail.com

Gebouw/verhuur:

J.J. Jager
Tel.: 06 206 175 39
jagerjjan@gmail.com

Contactpersonen ziekenhuisopnamen:

Ds. K. Bezemer of
J.J. Jager
Redactie Stemmen:
G. Hornman-Oldenbeuving
M. van Proosdij-v.d. Beukel
H. van Wingerden
W. Toes

Eindredactie:

A.G. Spruijt
Tel.: 070 347 28 07
agspruijt@gmail.com

Bankrekeningnummer:

NL 93 INGB 0000 137735
Vereniging van Vrijzinnig Gods-
dienstigen te Voorburg

Maandblad Stemmen:

Op aanvraag via het secretariaat

Redactieadres:

stemmen@kpnmail.nl
Rozenboomlaan 119
2274 HK Voorburg

Website

www.vrijzinnigcentrumdehoek-
steen.nl

Datum inleveren kopij

Wilt u kopij voor het aprilnummer a.u.b. uiterlijk 13 maart a.s.
insturen naar stemmen@kpnmail.nl of naar Rozenboomlaan 119,
2274 HK Voorburg